

დასაქმების სტატისტიკა საქართველოს ბიზნეს

სექტორში პანდემიური შოკების ფონზე¹

ნინო აბესაძე

ეკონომიკის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სიმონ გელაშვილი

ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მარინე მინდორაშვილი

ეკონომიკის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ლია ძევისაური

ეკონომიკის დოქტორი, ასისტენტ-პროფესორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სტატიაში მოცემულია ბიზნეს სექტორში დასაქმების სტატისტიკური ანალიზი სანარმოთა საკუთრების ფორმის, ზომის, სამართლებრივი ფორმისა და რეგიონული ნიშნების მიხედვით. მთავარი აქცენტი მიმართულია მაჩვენებლების გაანგარიშებისადმი დასაქმებულთა კატეგორიების მიხედვით. კვლევის პროცესში გამოყენებულია სტატისტიკური დაჯგუფების, მონაცემთა პრეზენტირების, შეფარდებითი და საშუალოების, დროითი მწკრივების, ვარიაციული ანალიზისა და სხვა მეთოდები.

ბიზნეს სექტორში დასაქმების მაჩვენებლები მეტად არაერთგვაროვანი იყო წლების, რეგიონების, საკუთრების ფორმებისა და სანარმოთა ზომის მიხედვით. საანალიზო პერიოდში დასაქმებულთა რაოდენობა ყოველწლიურად საშუალოდ 7%-ით იზრდებოდა, თუმცა, 2020 წელს მათი რიცხვი წინა წელთან შედარებით 7%-ით შემცირდა; ბიზნეს სექტორში ყველაზე მეტი ადამიანი დასაქმებულია მრეწველობაში, ვაჭრობაში, ავტომობილების რემონტის სფეროში და ასევე მშენებლობაში; ყველაზე მეტი დასაქმებულია შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებში, მაგრამ დინამიკაში იზრდება სააქციო საზოგადოებებსა და კოოპერატივებში დასაქმებულთა რიცხოვნობაც; სამუშაო ადგილების რაოდენობის მიხედვით გამოირჩევა კერძო სტრუქტურები, რომელთა დიდი ნაწილი ადგილობრივი ფიზიკური ან იურიდიული პირების საკუთრებაა. ადმინისტრაციული რეგიონებიდან ყველაზე მეტი ადამიანი დასაქმებულია თბილისში; აღსანიშნავია, რომ 2021 წელს ბიზნეს სექტორში არსებული სამუშაო ადგილების მნიშვნელოვანი ნაწილი მსხვილ და მცირე ბიზნესზე მოდის.

საკვანძო სიტყვები: დასაქმების სტრუქტურა, ბიზნეს სექტორი, ადმინისტრაციული რეგიონი, ტენდენცია, სტატისტიკური ანალიზი.

ეკონომიკის ზრდისა და კერძო სექტორის მაღალი ტემპებით განვითარების ერთ-ერთი განსაზღვრელი ფაქტორია სრულყოფილი ბიზნესგარემო. ფაქტია, რომ ბიზნესის კეთების სიმარტივის მიხედვით, საქართველო მსოფლიოში ერთ-ერთ მონინავე პოზიციაზე იმყოფება. ეს იმას ნიშნავს,

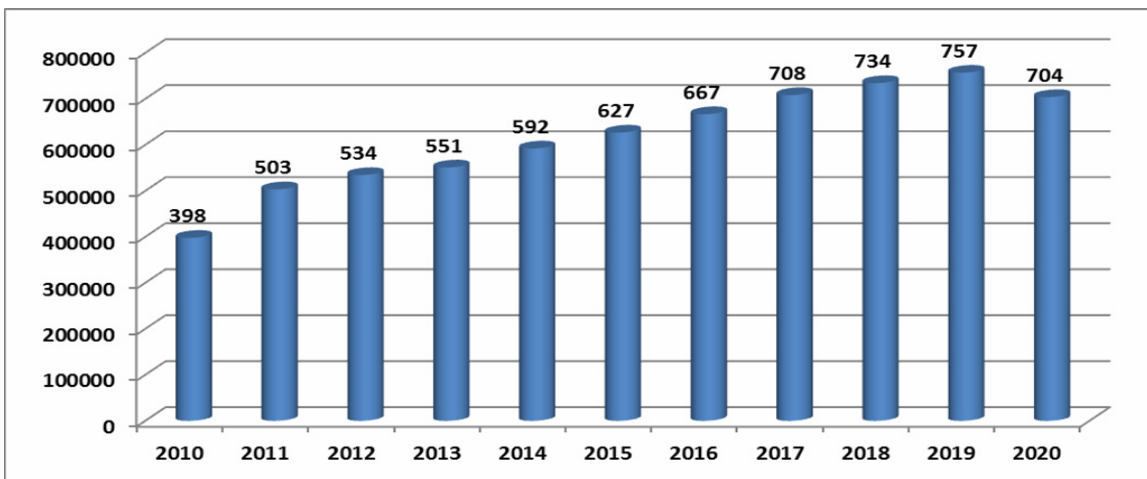
¹ სტატია მომზადებულია ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ-ს ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის საგრანტო კვლევითი პროექტის - „Covid-19 პანდემიის პირობებში ბიზნესის სექტორული აქტიურობის შედარებითი სტატისტიკური კვლევა“ - ფარგლებში.

ნავს, რომ ბიზნესის კეთება საქართველოში შედარებით გამარტივებულია. ყოველივე აღნიშნული დადებით გავლენას ახდენს ბიზნეს სექტორში დამატებითი სამუშაო ადგილების შექმნისა და დასაქმების მაჩვენებლების გაუმჯობესებაზე. თუმცა, ქვეყნის განვითარებული და წარმატებული ბიზნეს გარემოს ფორმირებისათვის აუცილებელია ძლიერი საჯარო ინსტიტუტების, სამართლიანი და სტაბილური საკანონმდებლო რეგულირების მექანიზმებისა და ბიზნესის ოპერირების მაღალი კულტურის არსებობა. ეს პროცესები გარკვეული ზომით შეფერხდა პანდემიისა და მასთან დაკავშირებული რეგულაციების გამკაცრების პირობებში. ფაქტობრივად, COVID-19 პანდემიის გავრცელებიდან 2-წლიან პერიოდში საქართველოში, ისევე, როგორც მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში, საგრძნობლად შეიცვალა ქვეყნის განვითარების ეკონომიკური პარამეტრების მნიშვნელობები, დამძიმდა მოსახლეობის სოციალური ფონი, შესამჩნევად ტრანსფორმირდა ადამიანური ურთიერთობები როგორც ოჯახში, ისე სამსახურში, შეიცვალა დასაქმების მასშტაბები, მისი პარამეტრები და ა. შ. [Gelashvili and etc., 2021].

დასაქმება და უმუშევრობა საქართველოში ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემას წარმოადგენს და ის კიდევ უფრო გამწვავდა COVID-19 ვირუსით გამოწვეული პანდემიის დროს, რასაც შედეგად მოჰყვა საქართველოს მოსახლეობის ცხოვრების ხარისხის გაუარესება. სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ ვირუსის გავრცელების არეალის გაფართოებასა და ეპიდვითარების დამძიმების პარალელურად, ღრმავდებოდა სოციალური კრიზისი და იზრდებოდა უმუშევრობის მაჩვენებლები [აბესაძე და სხვ., 2022]. შედეგად მივიღეთ ის, რომ უფრო გამწვავდა ქვეყნის დემოგრაფიული, ეკონომიკური, ჯანმრთელობისა და სოციალური მდგომარეობა. ყოველივე აღნიშნულს კიდევ უფრო ამწვავებს საქართველოს მცირე და სუსტი ეკონომიკა და მეტად შეზღუდული ფინანსური შესაძლებლობები [გელაშვილი და სხვ., 2021].

დიაგრამა 1.

ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობის დინამიკა (2010-2020 წწ., ათასი)

წყარო: დიაგრამა აგებულია ჩვენს მიერ, საქსტატის მონაცემების საფუძველზე.

საქართველოში ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა 2010 წლიდან COVID-19 პანდემიამდე, ანუ 2020 წლამდე, ზრდის ტენდენციით ხასიათდებოდა და 2010-2019 წლებში ზრდის საშუალო წლიურმა ტემპმა 107% შეადგინა, თუმცა, 2020 წელს, წინა წელთან შედარებით, დასაქმებულთა რაოდენობა 7%-ით შემცირდა.

საქართველოში პანდემიამ უარყოფითი გავლენა მოახდინა მთლიანად ბიზნეს სექტორზე. ვირუსის უკონტროლო გავრცელების თავიდან აცილების მიზნით, ხელისუფლების მიერ დაწესებულმა შეზღუდვებმა, მასთან დაკავშირებულმა გამკაცრებულმა რეგულაციებმა და არაერთმა ლოკდაუნმა, კომპანიების ნაწილის საქმიანობის შეზღუდვა და ხშირ შემთხვევაში შეჩერებაც გამოიწვია. რა თქმა უნდა, ყოველივე აღნიშნულმა დასაქმებულთა რიცხოვნობის შემცირება გამოიწვია.

ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა სტატისტიკური მონაცემებიდან გაირკვა, რომ ყველაზე მეტი დასაქმებულია მრეწველობაში, ვაჭრობაში, ავტომობილების რემონტის სფეროში და ასევე მშენებლობაში.

ცხრილი 1.

დასაქმებულთა რაოდენობა ეკონომიკური საქმიანობის სახეებისა და პერიოდის მიხედვით (ათასი)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
სოფლის მეურნეობა	6.5	6.5	8.2	10.3	11.1	12.3	12.7	12.7	12.3	12.8	12.3
მრეწველობა	100.3	114.5	118.2	116.3	115.5	123.4	125.9	130.7	131.0	130.0	129.8
მშენებლობა	40.5	65.3	70.2	66.1	68.9	71.1	75.0	76.2	74.2	70.0	66.1
ვაჭრობა და ავტომობილების რემონტი	67.7	107.2	113.7	119.6	138.4	156.1	169.7	183.9	196.9	210.0	197.3
ტრანსპორტირება და დასაწყობება	40.2	39.7	43.0	44.7	46.3	48.7	52.8	56.5	58.1	61.2	56.8
სასტუმროები და რესტორნები	16.1	24.0	27.8	30.3	31.3	33.9	37.4	42.2	45.7	48.6	31.8
ინფორმაცია და კომუნიკაცია	16.7	18.9	20.6	19.4	19.2	19.3	19.7	21.4	22.4	24.8	24.5
უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობები	10.1	16.3	14.0	14.9	16.3	16.5	17.3	17.7	18.6	19.3	18.2
პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობები	10.1	19.5	21.0	19.3	23.4	23.4	23.7	25.0	26.4	27.0	23.4
ადმინისტრაციული და დამხმარე მომსახურების საქმიანობები	11.4	15.1	17.2	19.4	24.4	20.0	23.3	25.3	26.6	27.7	20.2
განათლება	14.7	16.4	17.0	19.4	21.2	21.8	22.1	22.6	23.0	23.3	22.2
ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობები	56.5	48.0	49.4	56.9	58.2	61.2	65.5	69.4	72.3	74.9	75.6
ხელოვნება, გართობა და დასვენება	4.4	8.3	10.0	10.1	11.6	13.0	14.4	17.1	18.4	19.0	17.8
სხვა სახის მომსახურება	2.7	3.4	4.1	4.1	6.3	6.1	7.1	7.5	8.2	8.4	7.8

წყარო: ცხრილი აგებულია საქსტატის მონაცემების მიხედვით.

2020 წლის მონაცემებით, ბიზნეს სექტორში ყველაზე მეტი, ანუ 29%, დასაქმებული იყო საბითუმო და საცალო ვაჭრობის, ავტომობილების და მოტოციკლების რემონტის სფეროში, 9,3% – მშენებლობაში, 18,4% – მრეწველობაში. 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით, საბითუმო და საცალო ვაჭრობასა, ავტომობილების და მოტოციკლების რემონტის სფეროში 0,6%-ით, მშენებლობაში 0,1%-ით, ხოლო მრეწველობაში 1,3%-ით შემცირდა დასაქმებულთა რაოდენობა.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემების განხილვისას სამართლებრივი ფორმების მიხედვით აღმოჩნდა, რომ ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა დიდი ნაწილი შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებშია (შპს). 2020 წელს შპს-ში დასაქმებულთა წილი მთლიანად ბიზნეს სექტორში დასაქმებულების 78,5%-ს შეადგენდა. საერთოდ, უკანასკნელ წლებში აღნიშნული სამართლებრივი ფორმის სუბიექტებში დასაქმებულთა პროცენტული წილის მაჩვენებელი 78-80%-ს შორის მერყეობდა.

ცხრილი 2.

დასაქმებულთა რაოდენობა სამართლებრივი ფორმებისა და კვარტლების მიხედვით

	სულ	მათ შორის						
		შპს	სააქციო საზოგად.	სოლიდ. პასუხის. საზოგ.	კომანდ. საზოგად.	კოოპერატივი	ინდივ. მენარმე	კერძო სამართლ. სხვა ორგ. ფორმა
2021-I	622 746	493 541	78 797	447	101	449	40 060	9 350
2021-II	659 718	523 091	83 033	428	121	467	42 689	9 889
2021-III	678 037	544 728	82 938	538	101	528	38 487	10 717
2021-IV	693 389	563 946	81 052	548	106	521	36 937	10 278

წყარო: ცხრილი შედგენილია ჩვენს მიერ, საქსტატის მონაცემების მიხედვით.

უნდა აღინიშნოს, რომ დინამიკაში იზრდება სააქციო საზოგადოებებსა და კოოპერატივებში დასაქმებულთა რაოდენობაც. ზოგადად, კოოპერატივებში მკვეთრი ზრდა ფიქსირდებოდა პანდემიამდეც. სააქციო საზოგადოების სამართლებრივი ფორმის დაწესებულებებში დასაქმებულთა პროცენტული წილი ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა 10-11%-ს შეადგენს. თუმცა, 2020 წელს ასეთ საწარმოებში დასაქმებულთა რაოდენობა უმნიშვნელოდ (1,3%-ით), მაგრამ მაინც შემცირდა. აქვე აღსანიშნავია, რომ 2021 წელს წინა წელთან შედარებით, 1,4%-ითაა გაზრდილი სააქციო საზოგადოების სამართლებრივი ფორმის ობიექტებში დასაქმებულთა რიცხვი.

რაც შეეხება კოოპერატივებს, 2020 წელს, ანუ პანდემიის დაწყების პირველივე წელს, 17%-ით შემცირდა აქ დასაქმებულთა რაოდენობა. მაგრამ დინამიკაში 2014 წლიდან შეინიშნებოდა კოოპერატივებში დასაქმებულთა რიცხვის პერმანენტული ზრდის ტენდენცია. ამ პერიოდში დასაქმებულების რიცხვი ყოველწლიურად საშუალოდ 59%-ით გაიზარდა. როგორც ჩანს, პანდემიამ ძალიან ძლიერი დარტყმა მიაყენა კოოპერატივებს, რადგან საგრძნობლადაა შემცირებული მათში დასაქმებულთა რაოდენობა. 2021 წელს 2020 წელთან შედარებით, მთლიანად ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რიცხოვნობა 38%-ით შემცირდა.

საინტერესოა ასევე, თუ როგორია დასაქმებულთა სტატისტიკა საკუთრების ფორმებისა და პერიოდის მიხედვით.

ცხრილი 3.

დასაქმებულთა რაოდენობა საკუთრების ფორმისა და პერიოდის მიხედვით

	სულ (კაცი)	მათ შორის			
		სახელმწიფო	კერძო	კერძო (ადგილობრივი ფიზიკური და/ან იურიდიული პირები)	კერძო (უცხოელი ფიზიკური და/ან იურიდიული პირები)
2010	397806	80332	317473	255705	61768
2011	503236	64299	438937	363228	75709
2012	534397	54581	479817	390095	89722
2013	550885	58645	492240	396396	95844
2014	592147	55437	536709	429302	107407
2015	626739	55454	571284	457557	113727
2016	666790	57760	609030	481700	127330
2017	708165	57732	650433	517803	132630
2018	734215	56677	677538	532048	145490
2019	756852	56975	699877	567942	131935
2020	703874	56435	647439	526755	120684
2021-I	622746	56221	566526	455356	111170
2021-II	659718	56080	603639	490322	113317
2021-III	678037	56983	621054	504849	116205
2021-IV	693389	58794	634595	514391	120204

წყარო: ცხრილი შედგენილია ჩვენს მიერ, საქსტატის მონაცემების მიხედვით.

როგორც ცხრილი 3-დან ჩანს, საქართველოში შრომის ბაზარზე სამუშაო ადგილების რაოდენობის მიხედვით ძირითადად იკვეთება კერძო სტრუქტურების სიჭარბე. საკმარისია აღინიშნოს, რომ 2020 წლის მონაცემებით, კერძო სექტორში დასაქმებულია მთლიანად ბიზნეს სექტორში დასაქმებულების 92%. დასაქმებულთა ვარიაციის დიაპაზონი საანალიზო პერიოდში 11%-ია და იცვლება 79,9-დან და 92%-მდე.

**ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა წილის
დინამიკა საკუთრების ფორმების მიხედვით, %**

წლები	სახელმწიფო	კერძო	კერძო (ადგილობრივი ფიზიკ. ან იურიდ. პირი)	კერძო (უცხოელი ფიზიკ. ან იურიდ. პირი)
2010	20.2	79.8	64.3	15.5
2011	12.8	87.2	72.2	15.0
2012	10.2	89.8	73.0	16.8
2013	10.6	89.4	72.0	17.4
2014	9.4	90.6	72.5	18.1
2015	8.8	91.2	73.0	18.1
2016	8.7	91.3	72.2	19.1
2017	8.2	91.8	73.1	18.7
2018	7.7	92.3	72.5	19.8
2019	7.5	92.5	75.0	17.4
2020	8.0	92.0	74.8	17.1

წყარო: ცხრილი შედგენილია ჩვენს მიერ, საქსტატის მონაცემების მიხედვით.

კერძო ბიზნეს სუბიექტებს შორის დიდი ნაწილი ადგილობრივი ფიზიკური ან იურიდიული პირების საკუთრებაა. 2020 წელს ასეთი სუბიექტების პროცენტული წილი 74.8%-ს შეადგენდა. 2015 წელს კი ის 73%-ს უდრიდა, ხოლო 2010 წელს ბიზნეს სექტორის საწარმოების 64,3% ადგილობრივი პირების კერძო საკუთრებას წარმოადგენდა. შესაბამისად, დანარჩენი პროცენტული წილი, ანუ 35,7%, წარმოადგენდა უცხოელი ფიზიკური ან იურიდიული პირების საკუთრებას. როგორც სტატისტიკური მონაცემები ადასტურებს, ბიზნეს სექტორში სამუშაო ადგილების შექმნას საქართველოში ძირითადად კერძო სექტორი უზრუნველყოფს.

რა თქმა უნდა, მეტად საინტერესოა, თუ როგორია დასაქმების მდგომარეობა ქვეყნის ადმინისტრაციული რეგიონების მიხედვით. ოფიციალური სტატისტიკის მონაცემთა ანალიზიდან ირკვევა, რომ ბიზნეს სექტორში დასაქმებული მოსახლეობის ნახევარზე მეტი, ანუ დაახლოებით 60%, დასაქმებული იყო თბილისში. მართალია, წლების მიხედვით თბილისში დასაქმებულთა პროცენტული წილის მაჩვენებელი განსხვავებულია, მაგრამ ის ძირითადად მერყეობს 59,5-სა და 63%-ს შორის. აბსოლუტური მონაცემებიც ადასტურებს, რომ დასაქმებულთა რაოდენობის მხრივ თბილისის შემდეგ წამყვან პოზიციებს იკავებს აჭარა და იმერეთი, სადაც დინამიკაში იზრდებოდა ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა.

ქვემოთ მოცემულ მე-5 ცხრილში წარმოდგენილია ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა ხვედრითი წილის მაჩვენებლების დინამიკა რეგიონულ ქრთვში.

**ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა ხვედრითი
წილის დინამიკა რეგიონების მიხედვით, %**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
თბილისი	59.5	61.6	62.8	62.6	62.8	63.1	61.8	61.8	62.6	61.3	63
აჭარის ა. რ.	8	7.9	8.4	9	9.2	9.2	10	9.9	9.6	9.9	9.7
გურია	1	1.1	0.9	0.8	0.8	0.9	1.2	1.2	1.2	1.3	1.2
იმერეთი	8.9	8	8.2	7.8	7.9	7.5	7.4	7.3	7.2	7.7	7.5
კახეთი	3.7	3.1	3	3.2	3.1	3.1	3.3	3.3	3.3	3.3	2.9
მცხეთა-მთიანეთი	1.2	1	1.3	1.2	1.3	1.3	1.4	1.5	1.6	1.6	1.5
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	0.5	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	5	5	4.4	4.4	4.5	4.4	4.3	4.2	4.1	4.2	3.8
სამცხე-ჯავახეთი	1.9	1.6	1.6	1.7	1.3	1.4	1.6	1.6	1.7	1.9	1.6
ქვემო ქართლი	7.1	6.4	6.3	6.2	5.9	5.8	6	5.9	5.7	5.8	5.6
შიდა ქართლი	2.9	3.7	2.6	2.5	2.6	2.7	2.5	2.6	2.6	2.6	2.7

წყარო: ცხრილი შედგენილია ჩვენს მიერ, საქსტატის მონაცემების მიხედვით.

როგორც ცხრილიდან ჩანს, დასაქმების მაჩვენებლები საკმაოდ მცირეა რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში, მცხეთა-მთიანეთსა და ასევე სამცხე-ჯავახეთში.

მდგომარეობა უცვლელია 2021 წლის კვარტალური მონაცემების მიხედვითაც. 2021 წლის მე-ოთხე კვარტალში, წინა კვარტალთან შედარებით, ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რიცხოვნობა გაიზარდა 2,3%-ით. მათ შორის თბილისში 1%-ით, აჭარაში 4%-ით და იმერეთში 3,9%-ით. მაჩვენებლების მატება შეინიშნებოდა ქვემო და შიდა ქართლშიც, როდესაც დასაქმებულების 5%-იანი მატების ტემპი დაფიქსირდა. მაჩვენებლები თითქმის არ შეცვლილა კახეთის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებისთვის.

რაც შეეხება დასაქმების მაჩვენებლებს საწარმოთა ზომის მიხედვით, ანალიზმა აჩვენა, რომ საანალიზო პერიოდში მაღალია მაჩვენებლები მცირე საწარმოებისათვის. ასე, მაგალითად, 2010 წლიდან 2019 წლამდე სისტემატურად იზრდებოდა ბიზნეს სექტორის მცირე საწარმოებში დასაქმებულთა რაოდენობა. ამ პერიოდში დასაქმებულთა რიცხვი ყოველწლიურად იზრდებოდა 8,5%-ით (საშუალო წლიური ზრდის ტემპი იყო 108,5%). შესაბამისად, მცირე საწარმოებში დასაქმებულების ხვედრითი წილის საშუალო წლიურმა ზრდის ტემპმა 101% შეადგინა.

**დასაქმებულთა განაწილება საწარმოთა
ზომისა და პერიოდის მიხედვით (2010-2021წწ., %)**

	მსხვილი	საშუალო	მცირე
2010	33.1	26.2	40.6
2011	30.5	23.6	46.0
2012	31.7	22.1	46.2

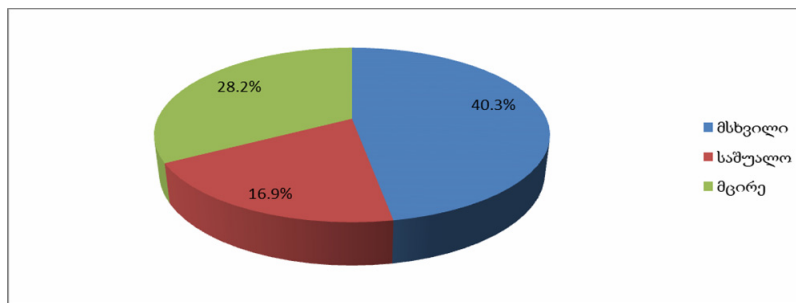
2013	32.4	22.9	44.8
2014	31.5	21.4	47.2
2015	31.7	21.9	46.4
2016	32.7	21.4	46.0
2017	33.0	20.5	46.5
2018	33.1	21.8	45.1
2019	35.0	20.2	44.8
2020	37.2	21.7	41.2

წყარო: ცხრილი შედგენილია ჩვენს მიერ, საქსტატის მონაცემების მიხედვით.

2021 წლის მონაცემებით, ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა დიდი ნაწილი დაფიქსირდა მსხვილ და მცირე ბიზნესში.

დიაგრამა 2.

დასაქმებულთა განაწილება სანარმოთა ზომის მიხედვით, 2021 წელს

წყარო: დიაგრამა აგებულია ჩვენს მიერ, საქსტატის მონაცემების მიხედვით.

დასკვნა

ჩვენს მიერ ჩატარებული კვლევით დადგინდა, რომ ბიზნეს სექტორში დასაქმების სტატისტიკური მაჩვენებლები მეტად არაერთგვაროვანია წლების, რეგიონების, სექტორების, საკუთრების ფორმების, სანარმოთა ზომისა და სხვა ნიშნების მიხედვით.

- 2010-2019 წლებში ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა ყოველწლიურად საშუალოდ 7%-ით იზრდებოდა, თუმცა, 2020 წელს მათი რიცხვი წინა წელთან შედარებით 7%-ით შემცირდა;
- ბიზნეს სექტორში ყველაზე მეტი ადამიანი დასაქმებულია შემდეგ დარგებში: მრეწველობაში, ვაჭრობაში, ავტომობილების რემონტის სფეროში და მშენებლობაში;
- ბიზნეს სექტორში დასაქმებულ პირთა 78,5%, დასაქმებულია შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებში, თუმცა, დინამიკაში იზრდება სააქციო საზოგადოებებსა და კოოპერატივებში დასაქმებულთა რაოდენობაც;
- სამუშაო ადგილების რაოდენობის მიხედვით გამოირჩევა კერძო სტრუქტურები. 2020 წლის მონაცემებით, კერძო სექტორში დასაქმებულია ბიზნეს სექტორში დასაქმებულების

92%, რომლის ვარიაციის დიაპაზონი საკვლევ, 2010-2020 წლების პერიოდში, 11%-ია და იცვლება 79,9-დან და 92%-მდე;

- კერძო ბიზნეს სუბიექტების დიდი ნაწილი ადგილობრივი ფიზიკური ან იურიდიული პირების საკუთრებაა.
- ბიზნეს სექტორში დასაქმებული მოსახლეობის დაახლოებით 60 პროცენტი საკვლევ პერიოდში დასაქმებული იყო თბილისში, შემდეგ კი აჭარასა და იმერეთში. დასაქმების მაჩვენებლები საკმაოდ დაბალია რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში, მცხეთა-მთიანეთში და სამცხე-ჯავახეთში.
- კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ 2021 წელს ბიზნეს სექტორში სამუშაო ადგილების მნიშვნელოვანი ნაწილი მსხვილ და მცირე ბიზნესზე მოდის.

ლიტერატურა:

1. აბესაძე ნ., მინდორაშვილი მ., ქუცურუა ქ. (2021). პანდემიის პერიოდში სტუდენტთა დასაქმებისა და უმუშევრობის სტატისტიკური კვლევა. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის – „გლობალიზაციის გამოწვევები ეკონომიკასა და ბიზნესში“ – შრომების კრებული. თსუ, თბილისი.
2. გელაშვილი, ს., აბესაძე, ნ., მინდორაშვილი, მ. (2022). მრეწველობაში დასაქმების თანამედროვე ტენდენციები. ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ეკონომიკისა და ბიზნესის გლობალური გამოწვევები და მდგრადი განვითარება“. ბათუმი.
3. გელაშვილი ს., თოდრაძე გ. (2020). დასაქმებისა და შრომის ანაზღაურების გენდერული დისბალანსი ეკონომიკური საქმიანობების მიხედვით. მე-5 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, გლობალიზაციის გამოწვევები ეკონომიკასა და ბიზნესში, თბილისი. ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://tsu.ge/assets/media/files/7/conf.%20V2020.pdf>
4. სტუდენტების მშობლების დასაქმებასა და უმუშევრობაზე COVID-19 პანდემიის გავლენის სტატისტიკური კვლევა. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის – „შრომის ბაზრის ახალი გამოწვევები: COVID-19 პანდემიის კონტექსტი“ – შრომების კრებული. ქუთაისი, 2022, გვ. 12-23.
5. Abesadze N., Mindorashvili M., Paresashvili N. (2018). Tourist expenses of foreign visitors in Georgia. Monograph, Tbilisi, TSU.
https://www.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/ucxoeli.pdf
6. Gelashvili S. (2020). On the formation of a system of coronastatistics indicators. Journal. "Globalization and Business", №10, Tbilisi, pp. 63-69.
7. Gelashvili, S., Mindorashvili M., Abesadze N. (2021). Journal „Transformacje/Transformations“, 3 (110), pp. 122-133, E-Issn 2719-715.
8. Mindorashvili M., Abesadze N., Giorgobiani M. (2019). Statistical analysis of students' socio-demographic characteristics. Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Faculty of Economics and Business, IV International Scientific Conference "Challenges of Globalization in Economics and Business." Proceedings, Tbilisi, November 1-2, pp. 265-269. https://old.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/konf%20IV.pdf
9. Mindorashvili M., Abesadze N., Gelashvili S. (2021). Program-methodological issues of the statistical study of the impact of COVID-19 on the standard of living of the population. Proceedings of the Paata Gugushvili

Institute of Economics International Scientific Conference "Economic, Social, Ecological and Technological Challenges of the XXI Century".

10. Mindorashvili M. (2019). Statistics of revenue components in Georgia. Theory and practice of statistics in Georgia. Jubilee Scientific Edition. Dedicated to the 100th anniversary of the National Statistics Office of Georgia, National Statistics Office of Georgia, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University. Tbilisi, Universal Publishing House, pp. 173-184.
11. Mindorashvili M. (2018). Micro and macro aspects of household statistics. III International Scientific Conference "Challenges of Globalization in Economics and Business." The conference is dedicated to the 100th anniversary of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University. Proceedings, TSU, October 26-27, pp. 263-267. https://www.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/konference.pdf
12. Mindorashvili M. (2018). The role of key indicators of the household sector in macroeconomic analysis. Scientific publication "Teaching Statistics and Statistical Studies in Georgia", Universal Publishing House, Tbilisi, pp. 122-130, ISBN 978-9941-26-270-8.
13. https://www.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/statistika_61265.pdf
14. Simon Gelaschwili, Matthias Theodor Vogt (2015/16). Aspects of Armor in Modern Georgia. GÖRLITZ-ZGORZELEC JG. XIX, BEITRAG 1.
15. Demographic mood of Georgian student youth (2020). Monograph, Collective of Authors. Tbilisi, TSU, ISBN 978-9941-13-937.
16. https://old.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/demografia.pdf
17. Higher education <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/61/umaghlesi-ganatileba>
18. Household incomes <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/50/shinameurneobebis-shemosavlebi>

Employment Statistics in the Business Sector of Georgia Against the Backdrop of Pandemic Shocks

Nino Abesadze

Associate Professor

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Simon Gelashvili

Professor

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Marine Mindorashvili

Associate Professor

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Lia Dzebisauri

Assistant Professor

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

SUMMARY

The article provides a statistical analysis of employment in the business sector according to the form of ownership of enterprises, size of enterprises, organizational-legal form and regional cut. Emphasis is made and indicators are calculated according to the category of employees, as well as hired employees. Based on the analysis conducted according to each classification sign, appropriate conclusions are made.

In the research process are used: statistical grouping, data presentation, time series, variation analysis and other methods.

The indicators of employment in the business sector were highly heterogeneous according to years, regions, forms of ownership and size of enterprise. During the analysis period, the number of employees increased by 7% on average every year, but in 2020, their number decreased by 7% compared to the previous year; In the business sector, the largest number of people are employed in industry, wholesale and retail trade, automobile and motorcycle repair and construction; Most are employed in the limited liability companies, however, the number of employees in joint-stock companies and cooperatives is also increasing dynamically. According to the number of workplaces, private structures are distinguished, most of which are owned by local individuals or legal entities. Most people are employed in Tbilisi. In 2021, significant part of the jobs in business sector will come from the large and small business sector.

Keywords: employment structure, business sector, administrative region, trend, statistical analysis.